

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. márczius 17.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 22. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szerkesztési részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petitorsórt, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Gyermekvédelem.

Ha pusztán véletlen lenne, hogy a képviselőház az érdemleges költségvetés és az appropriáció közt veszi tárgyalás alá az állami gyermek menhelyekről szóló törvényjavaslatot, akkor nagyon szerencsés véletlen ez, mert a javaslat pompás összhangban van kipróbált politikai megfontolásokkal. Mert valamely nép fejlődése, melynek fokozatos haladását a költségvetés meglehetősen hűséggel adja vissza, a nemzeti munkaerő számától függ. Ezekről gyarapodása biztos jele az emelkedésnek fogyása jele a süllyedésnek. Az erős természetes szaporodás biztosítja nemcsak a néptörzs fizikai érintetlenségét, hanem az eszközöket is ahhoz, hogy a földet saját maga művelhesse meg, ipari termékeket önállóan állithasson elő, erős védőhatalmat szervezhessen. Folyvást szaporodó nemzet költségvetésének tehát, ha csak rendkívüli szerencsétlenségek nem történnek, folyvást jobbnak kell lennie. De nem pusztán véletlen az, hogy a javaslat tárgyalását lehetőleg siettetik; kiszámított siettség ez. És ezért nemcsak a szabadelvű pártban és a bizottságban üdvözölték a javaslatot örömmnyilatkozatokkal és a miniszterelnöknek szóló szívélyes dicsérettel, kinek legsajátabb kezdéséből eredt az; hasonló módon fogják azt a parlamentben is üdvözölni, mert nemzeti életérdek az, melynél el kell hallgatnia minden pártkülönbségnek. Mint a haza jólétére folyton gondoló hazafi, ki azonban akorszerű politikai tudományok magaslatára is felemelkedett, iparkodik Széll Kálmán elüzni s elhárítani azokat a veszedelmeket, melyek a magyar nép szaporodását fenyegetik. A magyar nép gyarapodása nemcsak megfelelő, de szinte igentekintélyes. De a csirázó élet minden állapotában támadnak veszedelmek, mint Temesváry dr. vizsgálataiban bebizonyította. Hartleben statisztikai táblázatai szerint az 1900. évben Magyarországon minden ezer lakosra átlag 37.7 születés esik, a halva születetteket nem számítva. E tekintetben egész Európában csak a szomszéd Románia mul bennünket felül, hol 37.8, és Oroszország, — itt persze nem tökéletes a statisztika alapja, — hol 52.2 születés van kimutatva.

Mert nálunk nemcsak a vezető néptörzsnek erőteljessége általában nem kisebbedett még, a létfeltételek az egyén részére még a lakosság legalsóbb rétegeire nézve is — a felsőmagyarországi hegyvidék lakosságának kivételével, — nem nagyon kemények s ehhez járul még a nemzetiségek különféleségének fiziológiailag bebizonyítható előnye. Valamint fajtalanság, házasság ugyanazon család tagjai közt előbb testi elsatnyulást, idővel az utódoknál a szellemi képességek gyöngülését idézi elő, s aztán a termékenység csökkenését okozza: így van ez az állami családnál is, ha a házasságok ugyanazon nemzetiségen belül, vérkeveredés nélkül történnek. Bebizonyul ez Franciaorszá-

gon is, nemzetileg talán a leghomogénebb államon Európában, hol ezer lélek után már csak 22 a szaporodás, és részben Németországon is, hol a számra aránylag csekély szláv néptörzsek ezer lélek után 3-mal járulnak a lakosság szaporodásához. Nálunk még ma is igazolja magát Szt. István politikai végrendeletében, melyet Imre fia részére szerkesztett, mely bölcsessége e mondatnak: „nesit unius linguae civitas“, igazolja magát az első Árpádok telepítési politikája. Feladatunk csak az, hogy a másnyelvű nemzetiségek utódait iskolák, jövedelmes gazdasági munka által jó helyzetükkel elégedett, a közös hazát szerető állampolgárokká tegyük.

És mindama természetes előnyök végeredménye a nemzetre nézve mégis nagyon csekély. Társadalmi segítő intézkedések hiánya, másrészt társadalmi brutalitások is erősen paralizálják amaz előnyöket. A gyermekhalandóság roppant nagy nálunk, e csapás tekintetében a legrosszabbul álló nemzetek után következünk Európában. A szóban levő törvényjavaslat által akarja az állam a megfelelő orvoslást szervezni és a magyar társadalom kötelességtudatát felrázni.

(—)

Szociáldemokrata képviselőjelöltek Erdélyben. A mult képviselőválasztás alkalmával a szociáldemokrata párt jelöltjei több alföldi városban szép eredményt értek el. Tudvalevőleg azonban a tavalyi pártkongresszus óta a pártban szakadás történt. Az ideai képviselőválasztásokra a szociáldemokrata pártnak mind a két árnnyalata erősen készülődik. A szociáldemokrata anyapárt, vagyis a „Népszava“ frakció vezetősége most bocsátja ki a felhívást a képviselőválasztásokra. A pártvezetőség elhatározta, hogy a következő helyeken is állít jelölteket: Gödöllőn, Monoron, Czeglőden, Szegeden, Zentán, Ó-Becsén, Baján, Orosházán, a hol Bokányi Dezső lépteti fel a párt, a ki már tavaly is ott 164 szavazatot kapott. Ezenkívül Dunapatajon, Pécsen és Kolozsvárott vesz részt a választásokon. A pártvezetőség ezen kívül még valószínűleg több kerületben is állít majd jelöltet. Az újjászervezett szociáldemokrata párt szintén kiveszi a részt a választási küzdelmekből. Szentesen Mezőffy Vilmost, Szegváron Poór Árpádot jelöli. A pártvezetőség ezenkívül több erdélyrészi kerületben részt vesz a választásokon.

KÜLFÖLD.

Vége a bur háborúnak.

Budapest, márcz. 14. (Érk. 1 ó.)

A londoni „Daily Express“ írja: Az angol kormány oly tartalmu táviratot kapott Délafrikából hogy a háborút április közepéig befejezik. A „Daily News“ szerint az angolok nem ragaszkodnak többé a burók föltétlen megadásához és az amnesztiából senkit ki nem zárnak. A fölkeltőktől büntetésképpen csupán a választói jogot vonják meg bizonyos

időre. Ugyanazt a kormányformát kapják meg, a melyet a többi koronagyarmatok; a burók több kiválóbja, mint Botha, Mayer, Schalk, Burger, az államtanács tagjai közt fog helyet nyerni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, 1901. márczius 12.

A képviselőház Perczel Dezső elnöklete alatt rövid ülést tartott ma délelőtt, melyet főképpen a gyermek menhelyekről szóló törvényjavaslatnak szentelt. Az ellenzéki szónokok nem a javaslatot támadták, hanem csak azért szólaltak fel, hogy módosításokat indítványozzanak s hogy kimutassák, hogy az akezióknak a kormány által vont határait ki lehetne terjeszteni. Erre Széll Kálmán miniszterelnök meggyőző módon kifejtette, hogy a Sándor-féle alapítványra vonatkozó aggályok alaptalanok s hogy a kormány akezióját nem szabad csekélynek odaállítani, mert 50—60000 gyermek megmentéséről van szó s az évi költség 2½ millió K. Fél munkával sem szabad a kormányt vádolni azért, hogy egyelőre csak a 7 éven alul levő elhagyott gyermekekről gondoskodik. A törvényjavaslatot általánosságban s aztán részleteiben is megszavazta a Ház a Berzeviczy Albert által javasolt módosítással. Napirend előtt javasolta a miniszterelnök, hogy a legközelebbi ülések egyikén válasszák meg a kvótabizottságot. A szegedi kir. ügyészség kérelmét, hogy egy odaváló szociálista lap ellen a parlament megértése miatt eljárhasson, teljesítette a Ház. Végül elhatározák, hogy szerdán és pénteken ne tartson a Ház ülést, és tudatta a miniszterelnök, hogy a marosvásárhelyi események tárgyában hozzá intézett interpellációra a szombati ülésben adja meg a választ.

Márczius 15-ike Kézdivásárhelyt.

I.

Az iskolákban.

Sokan jelentéktelennek tartják az ugynevezett iskolai ünnepélyeket. De hogy azok a magyar nemzeti nevelés szempontjából mily fontosak, arról bárki meggyőződhetik, a ki fáradságot vesz magának arra, hogy 1—2 ilyen ünnepélyt végig hallgasson.

Én ma három iskolai ünnepélynek voltam tanuja s lelkem egész meggyőződésével állithatom, hogy vétket követ el, a ki kicsinyli az isk. hazafias ünnepélyeket s nagy élvezetből fosztja meg magát mindenki, a ki elmulasztja azokat figyelemre méltatni. Mert ezek az iskolai ünnepélyek nemcsak meleg szeretettel ápolják a hazaszeretetet az ifjuság szívében, lelkében, de meggyőzik a szülőket arról is, hogy a jövő reménységének, gyermekeiknek nevelése mily kezekbe van letéve s hogy azok a tanerők mily gondot fordítanak a hazafias nevelésre s feladatuk mily magaslatán állanak. Ezért, midőn szívem mélyéből üdvözlöm mint szülő a ma ünnepélyeket tartott iskolák derék tanítóit, illetve tanárait, hazafias kötelességet vélek teljesíteni, midőn a lélekemelő ünnepélyekről röviden beszámolok.

Az állami el. fiu- és leányiskola ünnepélye volt a sorban az első. Öröm volt azokat az apró emberkéket látni és hallgatni, a mint kis szívök édes lelkesedésével, zsenge tehetségök legjobb erejével szavalták el az ők felfogásukhoz irt kedves kis verseket s énekelték azokat a gyönyörű hazafias

dalokat, melyek hallatára minden magyar ember szíve hangosabban dobog. A Himnusz, a Szózatot 500 gyermek piezi ajkáról egyszerre hallani: valami megragadó s a „Talpra magyar!” s „Magyarország az én hazám!” ezimű kettős-dalok kedves előadása is valami jóleső érzést keltett a hallgatókban; legyen érték elismerés a fáradhatatlan tanítónak: Rákosi Józsefnek. A növendékek közül Jancsó Jenő és Szöcs Albert szavaltak 1—1 hazafias verset. A nagy nap jelentőségét M. Székely János, ez iskolák nagytevénységű, derék igazgatója magyarázta meg a kis gyermekek értelmi köréhez kiváló tapintattal alkalmazott szép beszédben.

A második ünnepély az áll. polgári fiúiskolában folyt le szintén kiváló hatással, meglepő sikerrel. Nagyobb növendékek lévén, várakozásunk is nagyobb s a szép siker e mellett is meglepő volt, mert minden pontja fényesen igazolta azon, már régi meggyőződésünket, hogy ez iskola tanári kara nemcsak az oktatás, de nevelés terén is feladata magaslatán áll. Az ünnepélynek kimagasló pontja volt az a hazafiasérzésekre meleg szeretettel buzdító, lelkes, szép beszéd, amely a történelem egyik professzora: Zajzon Sándor az ünnepélyt megnyitotta. Látszott a növendékek arcán a lelkesedés, a hatás, melyet lelkükben a jeles tanár szép előadása keltett. Felolvasást Szöcs Lajos, VI. o. tanuló, az iskola egyik legjelesebb tanulója tartott; eszmosan állította össze s ügyesen adta elő. Méltó a nyilvános elismerésre. A Bakk Imre és Balog Albert VI. o. tanulók szavatai is beváltak, érzéssel, eszmosan adták elő, hatottak, buzdítottak, lelkesítettek. Bevezetésül a Himnusz, közben a „Talpra magyar!”-t, végül a Szózatot énekelte az ifjuság egy-magára, mivel az énektanár nem volt jelen.

A harmadik ünnepély a polgári leányiskolában volt. Meglátszott, hogy az iskola fentartója, a nők egyesülete, mivel itt már nagyon szép és intelligens hölgyközönség vett részt; az erősebb nem is szép számmal volt képviselve. Száz ifju bájos, szép leányka-arc, dalra nyitott iczi-piezi piros ajakkal, hazafias örömtől lángoló szép szemekkel: lehet-e ennél bájosabb, szebb, lélekemelőbb látvány? Hát még mikor megmozdultak azok a piezi ajkak s rágyújtottak arra agyönyörű Kossuth-dalra, mely könnyeket esalt a szemünkbe, s majd a búbajos Rákóczi-indulóra, mely fölgyújtja még a legridegebb lélekben is a hazaszeretet szent tüzét, s fölzaklatja, fölhevíti a vért: minő látvány, minő hatásos jelenet és kép volt a jelen voltak testi és lelki szemei előtt! Azt méltóan leírni alig lehet! Csakugy zugott föl a közönség tapsa, mintha valódi művészekkel szemben állott volna s méltán, mert művész az, a ki oly szépen tanította őket a gyönyörű, de nehéz dalokra; s hogy itt is Rákosi Józsefről van szó: fölösleges

mondanom. Éljenzés, lelkes tapsolások, ujrázás voltak a legszebb jutalom a sok fáradozásért a kitünő szaktanárnak. De az ünnepély többi pontja sem maradt hatás nélkül. Első sorban kell említenem Balázs Mártonnak, az intézet fáradhatatlan igazgatójának rövid, hazafias, de rövidsége mellett is lelkesítő hatású megnyitó beszéde után Ambrus Margitnak, a IV. osztály egyik kitünő növendékének értelmes, szép, gondolatokban gazdag felolvasását a nagy napokról. A közönség szíves éljenzésekkel jutalmazta a csinos felolvasásért. Nem kisebb hatást értek el kedves, szép szavataikkal Szabó Ilona, Megyaszai Piroska és Jakab Erzsike. Élénkség, tűz, lelkesedés jellemezte mindenik szavaltat s az éljenzésből ki is jutott mindhármuknak bőven.

Ime a beszámoló a szép ünnepélyekről. A jelen volt közönség hangulatát igyekeztem tolmácsolni, mely abban csucosodik ki, hogy lélekemelő, szép, hazafias, momentumokban gazdag volt mindhárom ünnepély. Nyugodtak lehetnek és boldogok a szülők, kiknek gyermekeik ily hazafias nevelők gondjaira vannak bízva. Cserkő.

II.

A kaszinói állandó bizottság ünnepélye.

Ezt az ünnepélyt sikerült térzene előzte meg a főtéren, hol a tüzoltók zenekara játszott nagy közönség előtt hazafias dalokat. 3 órakor a Rákóczi-induló hangjai mellett fényes menetben elvonult a közönség az áll. iskolák tornacsarnokába, mely valóban zsúfolásig meg volt telve ünnepelő közönséggel. László Szőke Pista kitünően előadott nyitánya után az áll. ünnepély-rendező bizottság elnöke, Dr. Bánffy Zsigmond, magvas, szép beszédben nyitotta meg az ünnepélyt. Erre Fülöp Imre joggyakornok lépett az emelvényre s nagy sikert aratva, tüzzel-hévvvel szavalt el a Talpra magyart, lelkes tapsot kapva érette a fellekesített közönségtől. A nagy nap jelentőségét H a j d ó Ödön, kir. állatorvos méltatta, hol szabadon előadott, hol felolvasott s bár kissé hosszú, de eszmegazdag s hasonlatokban, képekben dus beszédben, melyet közben két ízben is az „Isten áld meg a magyart!” élénkelésével is élénkíteni kívánt s melyben a közönség is részt vett. A közönség szíves éljenzésekkel jutalmazta meg a széptehetségű felolvasót. Dobay Olga kisasszony, kinek a Vörösmarty-ünnepélyen való rokonszenves szereplése ma is élénk emlékekben van a közönségnek, szavalt el Ábrányi Emilnek „Márczius 15-ikén” cz. gyönyörű költeményét, szép csengő hangon s érzésteljesen. A közönség most is lelkesen tüntetett a k. a. mellett, ki kétszeri szereplésével már kedvencezévé vált a közönségnek. Nagy Gerő és Rácz János, városunk egyházainak e két kitünő énekeztető állott e szavaltat megelőzőleg és követőleg a pódiumra s hogy mily kiváló hatással énekeltek egy néhány régi ku-

rueznótát, mutatta a sok taps és éljenzés meg ujrázás, mely kedves és elragadó éneküket jutalmazta.

A 43-as kör is rendezett este 5 órakor a nagy nap emlékére, tagjai részére ünnepélyt. Itt Dr. Szacsavay Gyula mondott lelkes beszédet, Czirmai Zoltán lelkész szavalt nagy hatással s Turóczi Vilma adott elő egy szép költeményt ügyesen s közben az erre a czélra alakult ifjusági dalkör énekelte eszmosan hazafias dalokat Rácz János kántor vezetése mellett.

Este több helyen rendezett társas vacsorák reszesztették be az idei márczius 15-iki ünnepségeket.

Tanügy.

Népoktatás Háromszék megyében.

— Csánky Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottság ülésén. —

Az elemi és polgári iskolák összes fentartási költsége volt az 1899—1900 tanévben (36496+77304) összesen 442251 kor., mely összegből személyi kiadásokra fordított (329826+71023) 400849 kor. Az dologiokra (35129+6232) 41402 kor., 1899—90. évben ez iskolák összes fentartási költsége volt (129887 frt) 259795 kor., mely összegből személyi kiadásokra fordított 220.690 kor., dologiakra 39084 kor.

Óvodaköteleseink száma 6230 volt az 1899—1900. iskolai évben. Ezek közül a szülei háznál állandó gondozás alatt állónak volt tekinthető 606, az óvóintézetekre utaltak száma 8624, óvodába járt 1278, állandó menedékházba 141, nyári menedékházba a 1549, a kisedóvászról szóló törvény értelmében felügyelet és gondozás nélkül maradt tehát összesen 5656. Egy vagy más kisedóvóintézet volt 26 községben. És pedig nyolcban rondes óvoda, egyben állandó menedékház. Ezen kisedóvó intézetek összes fentartási költségei 27.498 koronára rugtak.

Jelentésem e pontjával kapcsolatban tartom megemlíthetőnek, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő nagyméltóságának egy közelebbi rendelete alapján előterjesztést tettem arra nézve, hogy mely állami iskolákkal már bíró községekben vannak ez idő szerint rondes óvodák és melyekben volnának minél előbb ily intézetek szervezendők, illetőleg, hogy az állami iskolákkal bíró községek mely sorrendben volnának kisedóvókkal ellátandók. E névsort a tekintetes bizottság tájékoztatása céljából vagyok bátor itt is közölni: A legelső volna Kovászna, azután Soósmező, Aldoboly, Bereczk, (e két községben már teljesen elő is van készítve az ügy, csak az óvónőt kell kinevezni); azután Hidvég, Előpatak, Árapatak, Bodola, Nyén, Zabola, Papocz, Kőkös, Lisznyó, K.-Martonos, K.-Boronyó, Erősd, Bükszád, Mikó-Ujfalu, N.-Ajta, K.-Ajta,

TÁRGA.

Szövetkezés az iskolában.

Irta: Dr. Gidófalvy István.*)

Pár évvel ezelőtt, több mint százan Kolozsvárt, házépítő szövetkezetet akartunk alapítani, hogy a szegény sorsu kis tisztviselők, iparosok, gyári munkások és más ehhez hasonló állásu szűkpénzü egyéneket házhelyhez, később házhoz és az életbiztosítás igénybevételével a hátramaradt családot kis vagyonghoz juttassuk.

E tervünket nem tudtuk keresztülvinni. Sok tényezőben, kiknek e kérdéshez szava volt, hiányzott az altruizmus (mások bajával való törődés). Sokan féltek, hogy a belvárosi emeletes paloták értéke esökkenni fog.

Az időközben Kolozsvárt megalakított hitelszövetkezetek azonban ezt részben megvalósították, mert a múlt esztendőben igen sok kis ember szerzett magának otthont.

Nemrégiben egyik kolozsvári hitelszövetkezet Kolozsvár sz. kir. várostól olyan értelmű támogatást kért, hogy addig is, a míg megerősödik, támogassa a város az üzletihelyiség előnyös átengedésével. Mikor e kérdést tárgyalták, én is jelen voltam.

*) Előadta a kolozsvári magyar- és középtizedi hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, 1901. márczius 10-iki első rondes közgyűlésén.

Nem sokat érveltek, egyszerűen kijelentették, hogy kérvényező hitelszövetkezet nem más, mint egy nyereszkes vállalat és ezen s más indokból a kérelmet elutasították.

Ezekben sem volt altruizmus.

Azt bele kell nevelni a gyermekekbe, a kisedóvóokban kell kezdeni, a középiskolában folytatni, a felsőbb tanintézetben fejleszteni, fokozni és megedzeni. Erre vonatkozólag fogom türelmüket egy pár percze igénybe venni.

A mit mondok nem új, sem nem eredeti, részem csak annyiban van, hogy összeállítottam úgy, hogy a ki akar, okulhat belőle.

I.

A család egy, a szeretet által vezetett köztársaság, melynek keretén belül a gyermek látja, hogy csak úgy boldogulnak, ha az erősebbek a gyöngébb gyermekeket szeretgetik, támogatják és ápolják. Hány öt hat esztendő leánykát ösmerünk, a ki kis öcsését és hugát sokkal jobban gondozza és ápolja, mint akármelyik felnőtt.

Ezt a kis gyermeket a törvény parancsánál fogva a kisedóvóába, iskolába kell küldeni, vétkezik minden tanító és tanár, a ki a család általe gyermekben oltott altruizmust — a mi nem más, mint hogy a mások sorsával is törődjék — kihalni engedi.

Nem akarom én ezzel sem a tanítót, sem a gyermeket terhelni. Könnyen megy az egész. Ha a kisedóvóában a gyermek-kertész a gyermeket olyan munkára szoktatja, hogy közösen, együtt al-

kossanak egy előttük nagyobb és így szebb dolgot, meg van mentve az altruizmus.

Ha a gyermek-kertész a gyermekekkel különböző színű papír csillagokat állítat össze, nevüket mindenikre ráírja és azután megmagyarázza, hogy egy ilyen kis csillag magában még szinte semmi, de ha összefűzi és kis kosarat, vagy papírszönyeget készít belőle, s a gyermekek látják, hogy a magukban véve kevésbé szép és értékes kis csillagokból mily szép dolog áll elő: meg van a legkisebb erő által megalakítva az első kosár, vagy papírszönyegszövetkezet.

Ez nem értékes magában, de az eredmény, az egymásra támaszkodás, nem marad el nyomtalanul.

A második évben a kisedédek más, értékesebb, piacképes dolgokat is állíthatnak elő. Óvodakötelek minden gyermek és mégsem tudjuk mindnyájukat oda vinni. A kisedédek munkájával sok gyermeket lehetne ellátni.

Ha a gyermek-kertész ügyes, úgy e rendelkezésre álló még munkabíró, fiatal erővel gyufa szákból, kemény és színes papírból igen sok értékes karácsonyfa dísz készíthető. Ezt szívesebben venné meg jobbmódu szülőgyermeke, mint bármi mást.

Igy alakulna meg minden kisedóvóában az „első magyar karácsonyfa-dísz termelő szövetkezet.”

Fele tréfa, fele játék, de akár mint vegyük, mégis csak nagy dolog az, ha e két év emléke a szövetkezeti igyekezéssel telítve marad meg a gyermek gyövelejében.

Ákos, Gidófalva, Al-esernáton, Eszternek, Nagy-Borosnyó, Márkosfalva, Albis, Barátos, Kálnok, Martonfalva, Páké, Páva, Pesselnek, Réty, Zalán, Czofalva, Étfalva, Kilyén, Komolló, Szent-Király és Szentivány-Laborfalva. (Folyt. köv.)

EGYESÜLETI ÉLET.

— A vöröskereszt Kézdivásárhely-vidéki választmányáról. *) —
Budapest, márc. 10.

A Kézdivásárhely vidéki választmány és az ügyvezetése alatt működő fiókegyletekről az alábbiakban emlékezzünk meg. A Vajna Károly tiszt. jegyző által kiváló gondnoksággal ellátott jelentős szakavatottan fejteti intézményünk magasabb rendeltetését s a mellett rámutat azon okokra, a melyek Háromszék megye e részében fiókegyleteink fejlődésére hátráltató befolyással voltak. Egyike ezeknek s fontoságára nézve első: a köznép és az iparos-osztály általánosán mutatózkodó mostoha gazdasági viszonyai, úgy hogy valóban áldozatról van szó, a midőn ezen elemek egyesületünket anyagilag támogatják. Kétszeres elismerés illeti azért a választmányt, hogy e kedvezőtlen viszonyok dacára is a fiókegyletek működése, ha nem is nagy arányu, de a viszonyokhoz képest kielégítő volt. Az egyes választmányok tevékenységének részleteit az alábbiakban ismertetjük. Kézdivásárhely vidéki választmány. Elnök: báró Szentkereszty Stephán és Potsa József. v. b. t. t., főispán; alelnökök: id. Tóth István és Székely János ref. lelkész; jegyzők: Martzy Ferenc és Vajna Károly; pénztárnok: K. Csizsár József; orvosok: dr. Szini Gyula és dr. Szentpétery Bálint. Ügyvezetése alatt működtek: a bereczki, kézdivásárhelyi, orbajjárasi, osdolai és torjai fiókegyletek. E mellett jogot gyakorolt a kézdivásárhelyi Rudolf-kórház és az ott alkalmazott vöröskereszt nénék fölött. A kézdivásárhelyi fiókegylet elnökei: báró Szentkereszty Stephán, Székely János; jegyzője dr. Balogh Vendel; pénztárnoka: Benkő Lajos; orvosa: dr. Szentpétery Bálint. A választmány a múlt év folyamán is hathatós tevékenységet fejtett ki, mely főleg arra irányult, hogy az elköltözés vagy halálozás folytán a tagok állományában mutatózkodó hézagok új tagok bevonásával pótolassanak. A taggyűjtés körül kiváló sikerrel működtek dr. Balogh Vendel és Kiss Károly urak. A bereczki fiókegylet elnökei: Gligorné Szilágyi Aranka és Bálint László; jegyzője: Gligor Ferenc. Elismerése méltó, hogy a választmány, a mostoha viszonyok dacára is némi emelte taglétszámát. A torjai fiókegylet elnökei: dr. Pethő József; alelnöke: Kőnczey István; jegyzője: Solyom János; pénztárnoka: Dávidné Szentpétery Mariska. A lelkes tisztikar munkásságát e helyütt is szűk arányokra szorította csekély anyagi ereje s főigyekezte arra irányult, hogy évdíjas tagjainak áldozatkészségét továbbra is biztosítsa. A Kovászna székhellyel megalakult orbai járási fiókegylet elnöke: Hollaky Attila; gondnoka: Ebergenyi Gyula; jegyzője: Gazda Béla; pénztárnoka: Gaál Donokosné; orvosa: dr. Zentai Dávid. A választmány célul tűzte ki egy helybeli kórház létesítését s tevékenységét e közhasznú intézmény megvalósítására irányuló törekvés veszi első sorban igénybe. Az osdolai fiókegylet elnökei: Szőcs Áron és Tamás Dávid; jegyzője: Szőcs Áron; pénztárnoka: Bende Gyula. A fiókegylet munkássága a tagdíjak beszedésén kívül a folyó ügyek pontos elintézésére szorítkozott. A Kézdivásárhely vidéki választmány belátva, hogy anyagi erejének fokozatos fejlesztése a jelenlegi keretben már alig eszközölhető, átiratlag fordult a vármegye érdemes alispánjához, az egyleti eszme terjesztése érdekében, a ki jó indulatának már eddig is számos jelét mutatta. Elhunyt a múlt év folyamán egyik kiválóan buzgó tagja: Szabó Mózesné szül. Sebesi Ilona, míg az ügyvitelt a választmány jeles tollú jegyzője: Martzy Ferencnek eltávózása által érte érzékeny veszteség. A Rudolf-kórházat a választmány és az igazgatóság kitartó fáradozásának sikerült évről évre fejleszteni s a Dobay János igazgató által meglevő ügyszeretettel kidolgozott jelentésből örömmel győződünk meg úgy a gazdasági téren mutatózkodó kedvező eredményről; mint az orvosi kezelés sike-

reiről. Ezekre külön fogunk visszatérni. Az egyleti igazgatóság összegezve a választmány tevékenységét, kötelességének tekintette mindazoknak, a kik hathatós közreműködésük által biztosították a sikert: meleg elismerését és köszönetét kifejezni.

Adományok a Kézdivásárhely-kantai főgymnasiumra.

Dr. Ujfaluzy József gyulafehérvári 117. számú ivén: Dr. Ujfaluzy József apát kanonok 20 korona. Sántha Lajos mikóújfalvi 6. számú ivén: Luffi István 1 korona. Sántha Gyula 2 korona. Bogdán András 1 korona. Sántha Lajos 3 korona. Összesen: 7 korona. Tamásfalva község képviselő testülete 5 K. Melik Kristóf s.-sztyörgyi 79. számú ivén: Melik Kristóf 10 K. Róth Mór 1 K. Kupferstich Izsó 2 K. Miske László 2 K. Fejér István 2 K. Összesen: 17 K. Vajna Dénes gidófalvi 5. számú ivén: Vajna Dénes 10 K. Máthé István baóthi 95. számú ivén: Méthé István 10 K. Gergely István 5 K. Dániel Ferenc 5 K. Brandstädter Sándor 5 K. Gaspár Antal 5 K. Weiner Rudolf 2 K. Összesen: 32 K. Hollaky Attila kovásznai 71. számú ivén: Hollaky Attila 10 K. Deák Samu 2 K. Kökössy Gábor 2 K. Csekme Albert 1 K. Deák Lajos 1 K. Lakatos Gyula 1 K. Összesen: 17 K. Szántó Károly lemhenyi 107. számú ivén: Lukács József 48 f. Biri Elekné 24 f. Egy lemhenyi 24 f. Bodó Mária 24 f. Egy lemhenyi 24 f. Bod János 24 f. Sarkady István 24 f. Veres István 24 f. Varga Teréz 40 f. Összesen: 2 K. 56 f. A háromszéki takarékpénztár igazgatósága 66. számú ivén. A háromszéki takarékpénztár részvénytársaság 50 K. Ifj. Nagy Elek s.-sztyörgyi 91. számú ivén: Ifj. Nagy Elek 10 K. Kelt S.-Szentgyörgy, 1901. március 8-án.

Potsa József,
főispán.

NAPI HIREK.

— **Uj bíró.** A király Dr. Nagy Emil Pált, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék kitűnő képzettségű aljegyzőjét e törvényszékhez kir. albiróvá nevezte ki. E kinevezéssel a kir. törvényszék bírói kara egy kiváló munkatérrel gyarapodott. Melegen gratulálunk.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi miniszter Polgár Mihály nagybírói járásbírói aljegyzőt a nagybecskereki kir. törvényszékhez jegyzővé, Thiry Adolf brassói kir. segédteljesbíróvá tett orsói kir. járásbíróhoz telekkönyvezetővé, a földmivelési miniszter kovásznai Butyka Károly okl. tanítót a dunaföldvári gazdasági ismétlő iskolához szaktanítótá nevezte ki.

— **Málik József temetése** múlt szerdán délután impozáns részvét mellett történt meg Sepsiszentgyörgyön. A város apraja-nagyja elkísérte utolsó útjára a boldogultat s a vidékről is nagyon sokan jöttek el bucsut mondani a székelyföldi sajtó e kimagasló munkásának, a tanúgy, egyház és közügyek lelkes bajnokának. Az elhunytak sétatéri lakásán felállított ravatalánál Tárkányi György, a Mikótanoda vallásánára mondott megható imát s a ref. egyházi dalárda éneke után beláthatatlan sokaság kísért el az ev. ref. templomba. Itt a templom hajójában díszes ravatalra tett koporsó fölött, Szabó Jenő a napokban Kézdivásárhelyre megválasztott második rendes lelkész mondott nagyhatású halotti beszédet, melynek folyama alatt minden szemből a résztvevő igaz könnyei hullottak. A költői tehetséggel megáldott szónok elragadó gyönyörű hasonlatokban gazdag beszédben méltatta a Málik József sokoldalú tevékenységét, érdemeit. Aztán kivitték a koporsót a temetőbe s ott Bodola Sándor polgári isk. tanár vett érekeny bucsut a feledhetetlen pályatársról. S ezzel átadták a boldogult porrásejt az édes anyaföldnek, mely oly nagyon, oly hiven szeretett. A ravatalra több, mint 20 koszorút helyeztek, köztük Sepsiszentgyörgy városi közönsége, a „Háromszék vármegyei Tanítótestület”, a sepsi-szentgyörgyi ev. ref. egyházközség, az áll. polg. leányiskola tanítótestülete és növendékei, Beksits Gusztáv, Sándor József orsz. képviselők stb. stb. A családhoz özőnével érkeznek a részvét-táviratok és levelek, fényes bizonyosságul annak, hogy mily nagy és elismerésre méltó munkásságot fejtett ki életében az elhunyt.

— **Szentgyakorlatok.** A kézdivásárhelyi r. k. főgymnasiumba f. hó. 13., 14. és 15-én ifjúsági szentgyakorlatok tartattak a gymnasium nagytermében az egész tanári testület jelenlétében. Ez alkalommal Gróf Majláth K. Gusztáv püspök fölkérése folytán Midlinszky kalocsai jezsuita atya vezette a szentgyakorlatokat, többször részesítvén az ifjúságot igaz vallásosságra oktató alkalmi beszédekben. A jezsuita atya csütörtökön és pénteken d. u. 5 órakor a templomban tartotta a szentbeszédeket, melyeket, mindkét alkalommal nagy közönség hallgatott meg.

— **Borszék gyászja.** Sokan fogják meleg részvéttel olvasni a szomorú hírt, hogy Dr. Szilvássy János, a borszéki világhírű fürdő testület kedvelt és közbecsülésben állott orvosa, influenzából következtet tüdőgyulladásban egész váratlanul meghalt. A jeles képességgel megáldott orvos elhunytát a fürdő- és üzlet-igazgatóság a következő gyászjelentésben tudatja: „A borszéki fürdő- és üzlet-igazgatóság megrendült szívvel tudatja, hogy Dr. Szilvássy János ur, a fürdőnek érdemes, nagyképzettségű orvosa, élete 50-ik, borszéki működése, 13-ik évében tüdőgyulladásban váratlanul elhunyt. Temetése 1901. márc. 14-én d. e. 10 órakor fog eszközöltetni a helybeli temetőben s az engesztelő szent mise ugyanakkor fog a borszéki r. k. templomban az egek Urának bemutatni. Áldás lengjen emlékeztén, béke sirja fölött! Borszék, 1901. márc. 12-én.”

— **Halálozás.** Jancsó Pál kézdivásárhelyi derék polgártársunk neje szül. Szász Mária asszony f. hó 12-én hosszas szenvedés után jobb hazába költözött, bánatos férjet s hat árvát hagyva maga után. A boldogultban Ifj. Jancsó Pál, apatini kir. postatáviratist edes anyját gyászolja. A korán elhunyt, övének élő jó családanya temetése március 15-én délután történt meg a város polgárságának nagy részvétel mellett. Legyen könnyű a hant sirja fölött.

— **Uj szerkesztő.** A „Székely Nemzet” szerkesztését a múlt péntektől kezdve az elhunyt Málik József fia: Málik Loránd vette át. Az új szerkesztő már évek óta hűséges munkatársa, helyettese volt a boldogult szerkesztőnek s eddigi derék munkássága sok reményt nyújt arra, hogy a „Székely Nemzet”-et az eddigi szellemben, teljes megelégedésre fogja szerkeszteni.

— **Elhunyt 48-as tiszt.** Ilyefalvi Imreh István, a nagy idők egyik jeles tanúja, ki mint honvéd hadnagy vett részt a dicső szabadság harcban, 82 éves korában, 50 évi boldog házasság, rövid szenvedés után, elhunyt s. hó 13-án nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Zágouban.

— **Magvak beszerzése.** Küssöbön a tavasz. Itt az idő, hogy a gazdálkodó és kertészkedő község a szükséges magvakat már beszeresse. De honnan? Vidéki közönségünk rendszeren az utazó magházalókat szokta bevárni, kiktől aztán régi, csiraképtelen magot vesz, vagy pedig olyant, melyből egészen más növény kel ki, mint a minőt várt. Így a káposztamagból rendszeren vadrepce, sárgarépából vadmurok lesz, a legszebb és legkedveltebb virágok, u. m. viola, őszi rózsák stb. között alig akad egy-egy szebb példány, többnyire mind üresek, a takarmányrépamag többnyire akkor kezd csirázni, mikor a Mühle-féle Mamuth jegyű répamagból kikelt növény már kapa alá fejlődött ki. Mindezeket tekintetbe véve csak jó szolgálatot vélünk tenni t. olvasóinknak, mikor figyelmüket Mühle Vilmos temesvári udvari magkereskedő cégére, mint általában elismert legmegbízhatóbb magbeszerzési forrásra felhívjuk és annak igénybe vételét részünkről a legmelegebben ajánljuk, mert onnan feltétlenül csiraképes és olyan fajta magot kapnak, mint a minőt rendelnek.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes.
Főmunkatárs: Vajna Károly.

Nyílt-tér. *)

— **Értesítés.** Tisztelt üzletfeleinknek ezen az uton juttatjuk tudomására, hogy Wolff József úrtól Segesvár cégégeknek képviselőtét megvontuk és kérjük, hogy esetleges rendelményeiket közvetlenül hozzánk intézni sziveskedjenek. Teljes tisztfelettel: Conrad és társa.

*) Az e rovat alattiakért nem vállal felelősséget a Szerk.

*) Ezt az elismerő cikket a „Magyar Vöröskereszt” cz. lap legújabb számából vesszük át.

Jobb és megbízhatóbb
gazdasági- és kerti-magvak
nem léteznek, mint a minőket
(27. 1-10.) 27 év óta szállít
MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
BUDAPESTEN.
Irodák és VII. Rottenbiller-utca 33.
raktárak: (Közüti villamos megállóhelye.)
Elárúsító: VI. Andrassy-ut 23.
helyiségek: A m. kir. operával szemben.
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívá-
natra ingyen és bérmentve küldi.

ICH DIEN
Csak ezzel a tör-
vényes. bej. védő-
jeggyel valódi.
LONDON,
Chief Office S. W.
48 Brixton Road.
Főraktárak:
Burmah,
Angol India,
Agen, Záhrah.
Algier,
Amsterdam,
H. Sanders,
Rokin 8.
Basel,
Szt. János gyogy-
tár, W. Kraus,
Belgrad,
Nikola A. Delini,
gyógytár Mihály
fejédelmes,
Központi raktár
Szerbia részére.
Berlin, C.
Bologna,
Bruxelles,
Pharmacie Ch.
Delacere & Co.
Budapest,
Török J.
Dr. Egger L. és J.
Cairo.
Cöln a. Rh.,
Noris.
C. Delreuen.
Kich, Luxemburg,
Schmidt P.,
gyógyász.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak
akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvény-
széknél bejegyzett „papács”-védőjeggyel van ellátva.
Földmulhatatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-,
gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is ki-
tűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbát meg bérmentesen 1 korona 40 fillér.
Szíjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcs

(esodakenőcsnek nevezik)
utérhíjhatatlan szívére és gyógyíthatósága. Operá-
ciókat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcs-
ssel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott eson-
szut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyó-
gyítottak meg. Anesztetikus és gyógyíthatósága min-
denféle seb gyógyításánál.

Próbát meg bérmentesen 1 kor. 30 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értékte-
len, úgynevezett házi kenőcsöket és más efféleket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz,
Prograda, Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.
Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat
használni a háznál tartani. Az összes mű-
velt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát
a törvény üldözi.

Isalgae,
Dordogne, Kopen-
hága,
fabriken iarna.
Milano,
A. Bertolini,
Maimo, Sevrige,
Apot. Lejonet.
Nantes,
Pharmacie
C. Fredet,
Nápoly. Palermo.
Páris,
Pharmacie
francaise, 1 & B,
Place de la Repu-
blique, Phar-
macie Deprey, 11,
Rue des Francs
Bourgeois.
Prága,
Róma,
Gerso, Agenzia
del Poliklinico.
Romben,
Pharmacie
F. Gerath.
Sarajewo,
Szeged,
Temesvár.
Triest. Veleno.
Vienne. Zürich.

Csak ezzel a tör-
vényes. bej. védő-
jeggyel valódi.

Árlejtési hirdetmény.

A peselueki róm. kath. templom és kerítés
helyreállítására erdélyi püspök ur Gróf Majláth
Gusztáv Károly ő méltósága 1001—1901. sz. a. 2233
koronát engedélyezvén, eme munkálatoknak a mér-
nöki tervrajz és költségvetés szerinti felvállalására
zárt ajánlati versenytárgyalást nyitok s annak meg-
tartására határnapul 1901. évi március hó 24-ike
délután 2 óráját tűzöm ki Peseluek községébe, a
kántori házban levő iskola helyiségbe, a hol a terv-
rajz és feltételek is megtekinthetők s a jelzett napig
pályázni szándékozók ajánlataikat hozzám adják be.
Százazpatát, 1901. március 12-én.

(32. 1—1)

Balogh Ignác,
plébános.

Meghívás.

As.-szeggyörgyi kerületi betegsegelyző pénztár

VII. évi

rendes közgyűlését

1901. évi március hó 24-én S.-Szeggyörgyön, a pénztár helyiségében d. u.
2 órakor tartja meg, melyre a t. munkaadók és a pénztár tagjai tisztelettel
meghívattak.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igaztóság évi jelentése.
2. A zárszámadások és pénztári kimutatások előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése s a felmentvény magadása.
4. A kisorsolandó, valamint az eltávozott és elhalt igazgatók helyett
más igazgatók és póttagok választása.
5. Választott bíróság és felügyelő bizottság választása.
6. Igazgatósági indítvány a tartalékalapra elhelyezett összeg felvétele
tárgyában.
7. Indítványok.

Megjegyzés. Indítványok csak úgy tárgyalhatók, ha azok az igazgatósághoz
a közgyűlést meg előzőleg 24 ór. val írásban beadták.

Sepsiszentgyörgyön, 1901. évi március 8.

(33. 1—1.)

Az igazgatóság

(32. 1—2.)

FOGORVOS Perl József

American Dentist

Amerikában kiképzett Plombeur megérkezett.

Készít műfogakat és légnyomatu fogsorokat vulcanitban
és aranyban. — Korona- és hidmunka (szájpadlás nélkül)

Végez mindennemű fogorvosi műtéteket u. m. fogak-
nak teljesen fájdalom nélkül való kihuzását, fogak és gyó-
kerekek tömését arannyal és más jónak bizonyult tömő-
anyaggal.

Lakása: „Millennium” szálloda 1. sz.

Rendel d. e. 9—10-ig, d. u. 2—5-ig.

Tartózkodási idő 8 nap.

266—1901. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében
ezennel köz. irré teszi, hogy a kézd-
vásárhelyi kir. járásbíró 1901. évi
V. 59. számú végzése következtében
Geréb János ügyvéd által képviselt id.
Molnár Ferencz javára, Sylvester Al-
bert alesernátonilakos ellen 700 K.
s jár. erejéig 1901. évi január hó
23-án foganatosított kielégítési vég-
rehajtás útján lefoglalt és 1820
koronára becsült következő ingosá-
gok u. m.: kilencz drb 2 és 3 éves
tulok, 3 drb bivaltehen, 6 drb gazda-
sági szekér és juhok nyilvános árve-
résen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir.
járásbíró 1901. évi V. 59. számú
végzése folytán 700 korona tőkeköve-
telés, ennek 1899. évi április hó

16-ik napjától járó 8% kamatai,
és eddig összesen 78 korona 14 fil-
lérben bíróság már megállapított
költségek erejéig Alesernátonban a
község házában leendő eszközölésre
1901. évi március hó 23-ik napjának
d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és
abhoz a venni szándékozók oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az
(rintett ingóságok az 1881. évi
LX. t. cz. 107. és 108. §-a értel-
mében készpénzfizetés mellett, a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingó-
ságokat mások is le- és felülfoglaltat-
ták s azokra kielégítési jogot nyertek
volna, jelen árverés az 1881. évi LX.
t. cz. 120. §. értelmében ezek javára
is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhely, 1901. évi márcz.
hó 2-dik napján.

(30. 1—1.)

Kakutsi Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

Értesítés.

A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár 1901.
május hó 16-tól az intézetnél elhelyezett
és elhelyezendő betéti tőkék után — to-
vábbi intézkedésig — 4½% **kamatot**
fizet és a tőkekamatadót is az intézet
hordozza.

K.-Vásárhely, 1901. március 11-én.

(29. 2—3.)

Az igazgatóság.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi Vásárhelyt.